

Stanovisko ZMOS k hospodáreniu samospráv a plneniu Memoranda

Združenie miest a obcí Slovenska konsolidáciu rozpočtu verejnej správy považuje za prioritnú úlohu a aktívne sa k tejto úlohe hlási. Obce a mestá dlhodobo zabezpečujú šetrenie v rámci svojich rozpočtov a v rozsahu svojich zákonných kompetencií.

Je vecne preukázateľné, že samospráva šetrí viac ako štát. Výdavky štátneho rozpočtu od vypuknutia krízy vzrástli o 41%, výdavky obcí bez finančných operácií, čo sú porovnateľné ukazovatele, vzrástli iba o 5.9%. Markantný je ej rozdiel vo vynakladaní administratívnych výdavkov na činnosť a technické zabezpečenie úradov, poslancov a rôznych poradných orgánov na úrovni štátu a obcí. Skutočné výdavky v tejto oblasti v štátnom rozpočte vzrástli od roku 2008 do roku 2012 o 33,9%, ale v obciach len o 3,8%. Tento údaj jasne dokumentuje, kto a ako šetrí a konsoliduje a kde je potrebné zamerať prioritnú pozornosť na štrukturálne reformy a organizačné zmeny.

ZMOS v záujme konsolidácie verejných financií pristúpil tiež k tomu, že štát obciam počnúc rokom 2012 každoročne znižuje príjem z výnosu daní zo 70,3% na 65,4%, čo je ročné zníženie o takmer 100 mil. €, ktoré zostávajú k dispozícii štátnemu rozpočtu!

Samosprávy preto odmietajú medializované interpretácie vlády o nedostatočnom konsolidačnom úsilí miest a obcí a ich podiele na schodku verejného rozpočtu.

Ministerstvo financií používajúc metodiku ESA 95 poukazuje na to, že obce a mesta neplnia memorandum a schodok v ich schválených rozpočtoch prekračuje dohodnutý rámec. Obce a mestá sa v memorande na základe skúseností z minulosti a v dobrej viere pomôcť národnému hospodárstvu sa v Memorande dočasne zaviazali ušetriť 10 % na službách a 5 % na mzdových nákladoch. Hospodárili a hospodária zodpovedne, realita je lepšia ako plánovaný rozpočet. Prebytok rozpočtového hospodárenia miest a obcí k 30.6.2013 bol vykázaný v sume 228 mil. eur, čo je viac o 18 mil. eur ako za rovnaké obdobie roku 2012. Tento výsledok dosiahli mestá a obce aj napriek prepadu rozpočtovaného výnosu dane z príjmov fyzických osôb, ktorý je rozhodujúcim zdrojom ich financovania. Je predpoklad, že sa v závere roka priblížia k želaným výsledkom. Napriek tomu, že vláda v rozpore s Memorandom prijala zákony, ktoré majú finančné dopady na hospodárenie samospráv a odsúhlasila navýšenie mzdových nákladov na školských zamestnancov.

Samosprávy robia všetko, čo je v ich silách, aby hospodárili čo najefektívnejšie, hľadajú ďalšie rezervy, niekedy až na hranici kvality servisu občanom. Sú tu však záväzky a pohľadávky, ktoré vyplývajú pre obce a mestá z implementácie europrojektov a už rozbehnutých investičných aktivít, ktoré sú pre občanov, ale môžu ovplyvniť hospodárske výsledky obce a ohroziť plnenie Memoranda. Samosprávy preto odmietajú tzv. selektívny postih nekonsolidujúcich obcí a miest, ako nekorektný a v praxi ťažko realizovateľný.

Primátori a starostovia upozorňujú, že situácia v mestách a obciach je neudržateľná, dlhodobé šetrenie a znižovanie príjmov pre obce a mestá prináša zastavenie rozvoja a ekonomického rastu regiónu a rapidne zníženie kvality života jeho obyvateľov. Výrazný

pokles kapitálových výdavkov a celkové očakávané hospodárske výsledky v ďalších rokoch môžu priniesť paralyzáciu samosprávy a ochromenie plnenia jej zákonných povinností.

Členovia ZMOS odporúčajú, aby vláda hľadala rezervy vo vlastných rozpočtoch a rozpočtoch ňou riadených organizácií a obchodných spoločností, kde, ako ukazujú štatistické údaje, sú rezervy. Žiadajú, aby sa vrátila k skutočne partnerskému dialógu so samosprávami, a hľadala riešenia v prospech obyvateľov miest a obcí.